A photograph of two young girls walking away from the camera on a wooden path in a lush, green field. The girl on the left is wearing a light-colored, patterned dress and light blue shoes. The girl on the right is wearing a dark, patterned dress with a pink trim and pink shoes. The background is filled with tall grass and various plants. The entire image is framed by a white, hand-drawn style border.

Indicadors de risc dels trastorns de la comunicació a l'aula d'Infantil

---

Vicent Morell Mengual
Psicologia Evolutiva i de l'Educació
Dificultats en el llenguatge oral i escrit

DIFICULTATS EN EL DESENVOLUPAMENT DELS SONS DE LA PARLA

SIMPTOMATOLOGIA NUCLEAR

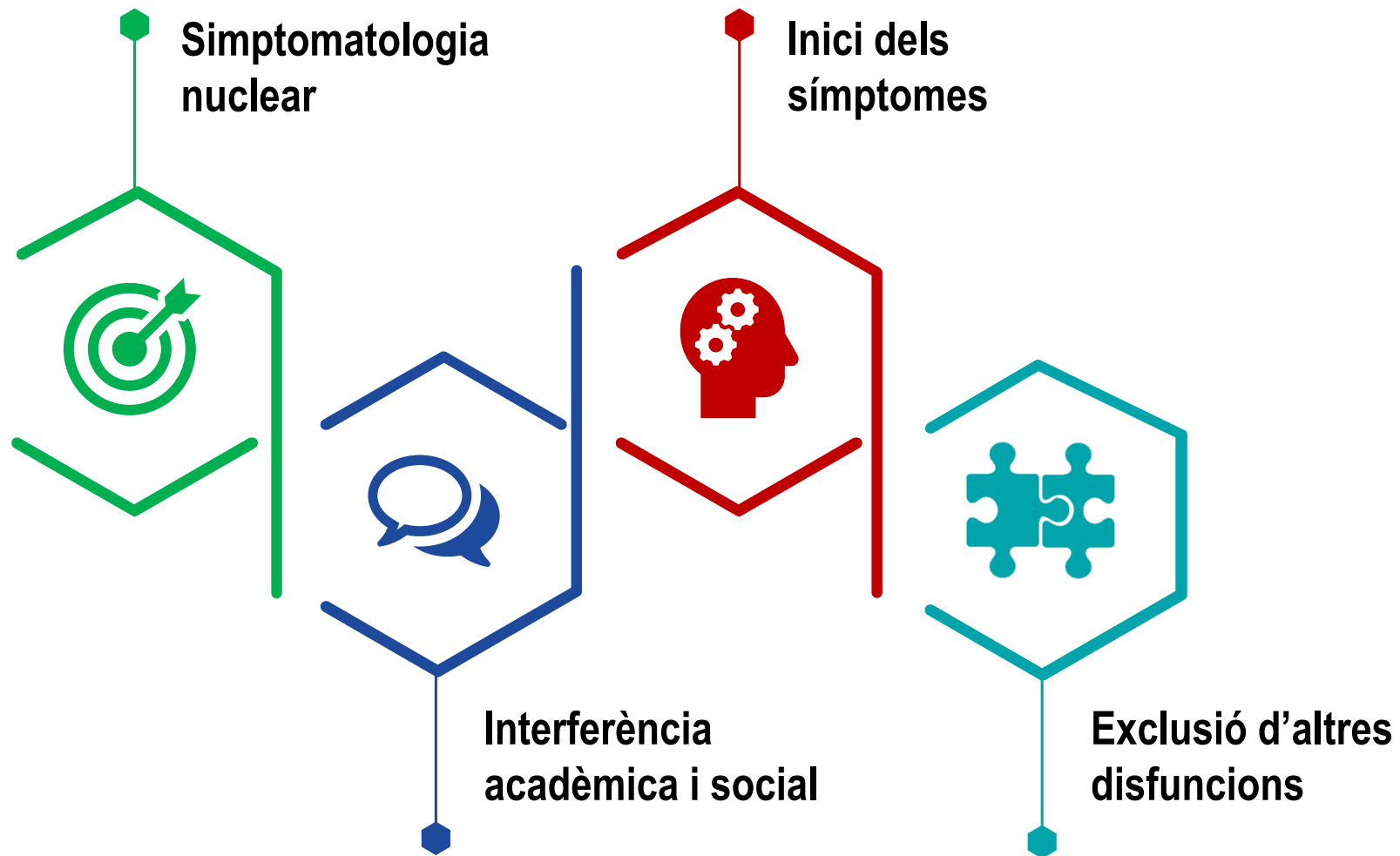
INTERFERÈNCIA ACADÈMICA I SOCIAL

INICI DEL SÍMPTOMES

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

DIFICULTATS EN EL DESENVOLUPAMENT DELS SONS DE LA PARLA

INDICADORS DE RISC

SIMPTOMATOLOGIA NUCLEAR

ERRORS DE PRONUNCIACIÓ (APA, 2022; GALLEGO, 2019; OMS, 2022)

- Presència de dificultats en l'adquisició, producció i percepció de la parla que provoquen **errors** de **pronunciació**:
  - **SUBSTITUCIONS**: canvi d'un so per un altre so de més facilitat.
  - **DISTORSIONS**: deformació d'un so que no arriba a ser completament substituït per un altre so de l'idioma de l'alumne/a.
  - **OMISSIONS**: eliminació d'un so que no es domina.
  - **ADDICIONS**: inserció d'un so vocàlic que ajuda a l'articulació d'un altre de més difícil.

INTERFERÈNCIA ACADÈMICA I SOCIAL

INTERFERÈNCIA ACADÈMICA I SOCIAL (APA, 2022; OMS, 2022)

- Les dificultats en la producció de la parla provoquen:
  - Limitacions en la **participació social**: des de xicotets malentesos amb els companys fins a un rebuig més explícit.
  - Interferència en el **rendiment acadèmic**: el professorat pot no entendre correctament el discurs de l'alumne/a.
- La presència d'una única limitació és suficient encara que normalment solen coexistir les dues.

INICI DEL SÍMPTOMES

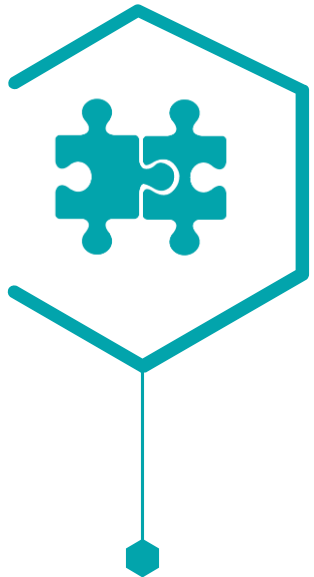
INICI DEL SÍMPTOMES (APA, 2022; OMS, 2022)

- L'inici de les dificultats articulatòries es produeix en les primeres fases del **període** de **desenvolupament**:
  - L'alumne no fa una articulació correcta del so a l'edat esperada.
  - No s'estableix una edat concreta.
  - L'articulació correcta de cada so de la parla s'assoleix a una edat diferent.

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

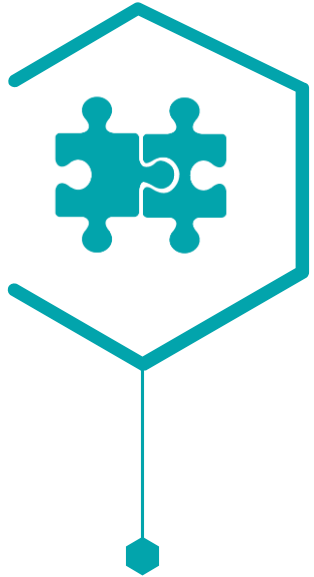
DISFUNCIONS AMB SÍMPTOMES SEMBLANTS (APA, 2022; OMS, 2022)

- Les dificultats articulatòries i/o fonològiques són una **condició necessària** però **no suficient**.
- La sospita d'un trastorn fonològic només pot realitzar-se si **descartem** que les dificultats detectades no estan originades per:
  - Deficiències auditives.
  - Anormalitats estructurals (disglòssies).
  - Disàrtria.
  - Variacions socials i/o culturals de la parla.

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

DISLALIA AUDIÒGENA

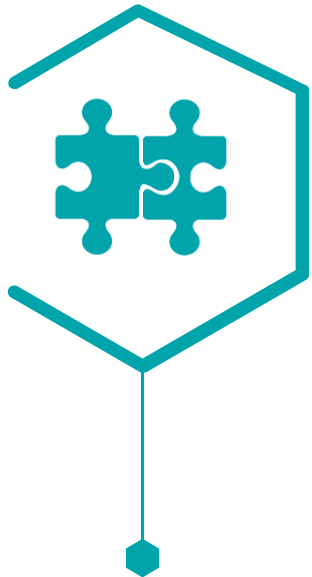

- La **dislàlia audiògena** és una alteració articulatòria deguda a una deficiència auditiva durant el període d'adquisició del llenguatge.
- S'han de buscar **indicadors** d'alerta compatibles amb la presència de dèficits auditius:
  - Confondre paraules similars (p. ex., *pala* i *gala*).
  - No respondre a uns certs estímuls ambientals.
- Les repercussions sobre el llenguatge són més o menys importants segons el grau d'hipoacúsia, el tipus i el moment d'aparició.

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

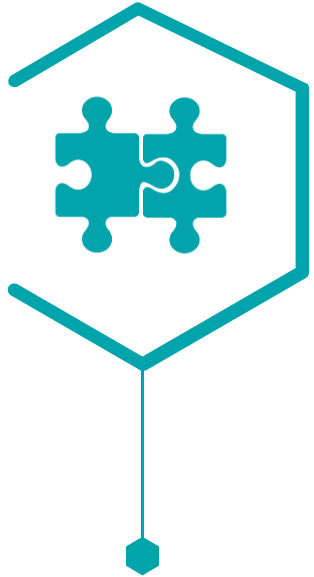
DISLÀLIA ORGÀNICA: DISGLÒSSIA

- La **disglòssia** és una alteració articulatòria deguda a deficiències **anatòmiques** i **esculturals** en els òrgans de la parla.
  - **CONGÈNITES**: llavi leporí o fenedura palatina.
  - **ADQUIRIDES**: lesions orofacials.
- L'alumne és incapaç d'articular els fonemes que requereixen l'ús de l'**estructura danyada**: llengua, dents, llavi, paladar, mandíbula i nas.
- La detecció la solen fer primerencament professionals de la medicina i la logopèdia.

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

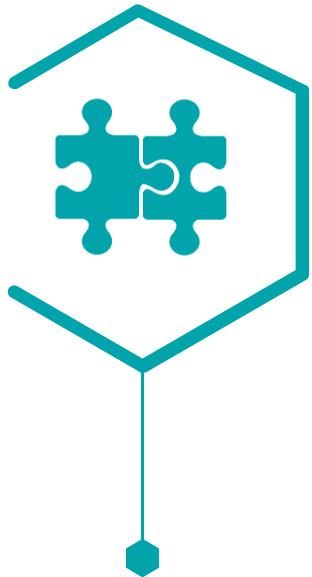
DISLÀLIA ORGÀNICA: DISÀRTRIA

- La **disàrtria** és una alteració articulatòria provocada per paràlisi, feblesa o incoordinació de la musculatura de la parla, d'origen **neurològic**:
  - Solen ser detectades primerencament (p. ex, paràlisi cerebral).
  - Alguns casos amb afectació motora mínima poden ser identificats incorrectament com un trastorn fonològic.
- Les repercussions sobre el llenguatge són més o menys importants segons el tipus i la gravetat del trastorn.

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

VARIACIONS SOCIALS I/O CULTURALS DE LA PARLA

- Les **variacions lingüístiques** pròpies d'una regió o un context no han de ser considerades patològiques.
- Constitueixen alteracions fonètiques derivades de l'entorn social, cultural, regional i/o ètnic.
  - **CECEO**: substitució del so /c/ pel so /θ/.
  - **SESEO**: substitució del so /θ/ pel so /s/.
  - **IEISME**: substitució del so /ʎ/ pel so /j/.

DIFICULTATS EN EL DESENVOLUPAMENT DELS SONS DEL PARLA

EXEMPLE RESOLT

Cloe és una alumna valencianoparlant de 5 anys que presenta problemes amb l'articulació del fonema /k/. Algunes vegades, quan intenta pronunciar la paraula *cara*, verbalitza /gára/, però després que la seua professora la pronuncie bé aconseguix repetir-la correctament: /kára/. Aquesta dificultat està generant interferències en la participació social. Cal destacar que els informes mèdics descarten la presència de cap malformació en els òrgans bucofonadors, danys al sistema nerviós o pèrdua auditiva. Estan presents tots els indicadors de risc per a sospitar d'un trastorn del desenvolupament del so de la parla?

DIFICULTATS EN EL DESENVOLUPAMENT DELS SONS DEL PARLA

EXEMPLE RESOLT

INDICADOR	EXPLICACIÓ	ESTÀ PRESENT?
SIMPTOMATOLOGIA NUCLEAR	Segons la informació del cas, Cloe presenta substitucions inconsistentes i no sistemàtiques del fonema /k/. Es tracta d'un cas de kappacisme.	Sí
INTERFERÈNCIA ACADÈMICA I SOCIAL	Es menciona explícitament que aquesta dificultat articulatòria està generant interferència en la participació social.	Sí
INICI DELS SÍMPTOMES	Cloe té 5 anys i l'adquisició del fonema /k/ s'aconsegueix, en el 90% dels xiquets i xiquetes, al voltant dels 4 anys.	Sí
EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS	Es menciona explícitament que els informes mèdics descarten la presència de disglòssies (malformacions en els òrgans bucofonadors), disàrtries (danys al sistema nerviós) o pèrdua auditiva (hipoacúsia).	Sí

TRASTORN DEL DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE

SIMPTOMATOLOGIA NUCLEAR

DISCREPÀNCIA

INTERFERÈNCIA ACADÈMICA I SOCIAL

INICI DEL SÍMPTOMES

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

TRASTORN DEL DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE

INDICADORS DE RISC

SIMPTOMATOLOGIA NUCLEAR

DIFICULTATS LINGÜÍSTIQUES (APA, 2022; OMS, 2022)

- Dificultats en l'**adquisició** i **ús** del llenguatge en totes les seues **modalitats** (parla, escriptura o llenguatge de signes) a causa de deficiències en la comprensió o la producció:
  - Semàntica comprensiva i expressiva.
  - Morfosintaxi comprensiva i expressiva.
  - Pragmàtica comprensiva i expressiva.

SIMPTOMATOLOGIA NUCLEAR

SEMÀNTICA COMPRENSIVA I EXPRESSIVA

- Les dificultats a l'àrea **semàntica** es caracteritzen per:
  - Inici tardà de les primeres paraules.
  - Vocabulari reduït i poc variat.
  - Ús exagerat de la **dixi** (p. ex., *ací, allí, aixà, allò*, etc.).
  - Ús exagerat de **paraules genèriques** (p. ex., *cosa, l'objecte, l'aparell*, etc.).
  - Pobra comprensió dels **sinònims** i dels significats múltiples.
  - Dificultats de comprensió que impedeixen respondre preguntes o complir ordres.

SIMPTOMATOLOGIA NUCLEAR

MORFOSINTAXI COMPRENSIVA I EXPRESSIVA

- Les dificultats a l'àrea **morfosintàctica** es caracteritzen per:
  - Estructura gramatical limitada i **frases curtes**.
  - Escassa varietat de **flexions verbals**.
  - Ús de regularitzacions.
  - Errors de concordança de gènere o nombre.
  - Dificultat per a seguir **instruccions** llargues.
  - Dificultat per a comprendre pronoms personals i possessius.

SIMPTOMATOLOGIA NUCLEAR

PRAGMÀTICA COMPRENSIVA I EXPRESSIVA

- Les dificultats a l'àrea **pragmàtica** es caracteritzen per:
  - Escassa habilitat per a iniciar i mantindre converses.
  - Comprensió literal del llenguatge.
  - Pobres habilitats **narratives**.
  - Predomini de **gestos** i **conductes no verbals** per a compensar les dificultats expressives.

DISCREPÀNCIA LINGÜÍSTICA

ERRORS DE PRONUNCIACIÓ (APA, 2022; OMS, 2022)

- Les capacitats de llenguatge estan **quantificablement** per davall de l'esperat per a l'edat i per al nivell de funcionament intel·lectual:
  - Situar-se **1,5 desviacions típiques** per davall de la mitjana o caure per davall del percentil 10 en dos o més components del llenguatge.
  - Presentar una discrepància entre l'edat lingüística **receptiva** i l'edat cronològica d'almenys **6 mesos**.
  - Presentar una discrepància entre l'edat lingüística **expressiva** i l'edat cronològica d'almenys **12 mesos**.

INTERFERÈNCIA ACADÈMICA I SOCIAL

INTERFERÈNCIA ACADÈMICA I SOCIAL (APA, 2022; OMS, 2022)

- Les dificultats en l'adquisició i ús del llenguatge provoquen:
  - Limitacions en la **participació social**: dificultats per a participar en algunes tasques que poden derivar en un rebuig progressiu per part dels companys.
  - Interferència en el **rendiment acadèmic**: incapacitat per a seguir les instruccions que verbalitza el professorat i dificultat per a expressar oralment les idees.
- La presència d'una sola limitació és suficient encara que normalment solen coexistir les dues.

INICI DELS SÍMPTOMES

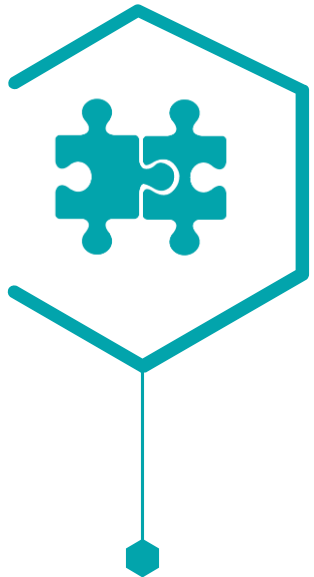
INICI DELS SÍMPTOMES (ASHA, 2020; APA, 2022; OMS, 2022)

- L'inici de les dificultats en l'adquisició i ús del llenguatge es produeix a les primeres fases del **període** de **desenvolupament**:
  - No s'estableix una edat concreta.
  - L'alumne manifesta dificultats expressives i comprensives des de l'**inici** de l'**escolarització**.
  - No hi ha un període previ sense dificultats lingüístiques.
- La presència de dificultats lingüístiques originades per lesions cerebrals no constitueix un trastorn del neurodesenvolupament sinó una **afàsia**.

EXCLUSIÓ ALTRES DISFUNCIONS

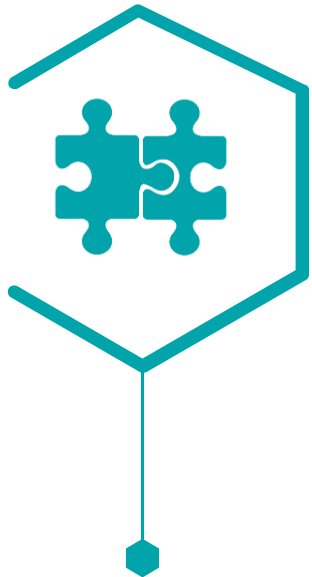
DISFUNCIONS AMB SÍMPTOMES SEMBLANTS (APA, 2022; OMS, 2022)

- Les dificultats en l'adquisició i ús del llenguatge són una **condició necessària** però **no suficient**.
- La sospita d'un trastorn del llenguatge només pot realitzar-se si **descartem** que les dificultats detectades no estan originades per:
  - Discapacitat intel·lectual.
  - Trastorn de l'espectre autista (TEA)
  - Deficiències auditives.
  - Variacions normals del llenguatge.
  - Privació sociocultural.

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL

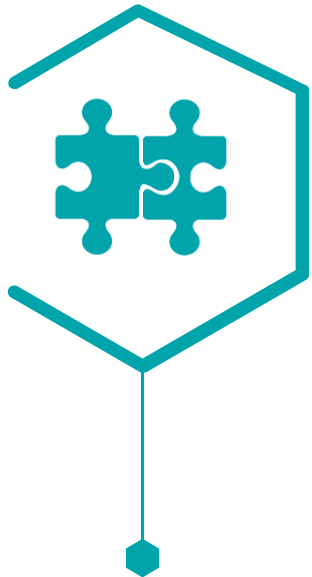

- La discapacitat intel·lectual es caracteritza per la presència de deficiències en el **funcionament intel·lectual** i en la **conducta adaptativa**.
- La seua diferenciació implica detectar les característiques que només presenta l'alumnat amb discapacitat intel·lectual:
  - Dificultats en l'aprenentatge de les aptituds acadèmiques.
  - Pobre **judici social**.
  - Dificultats en la regulació emocional.
  - Requeriment de **suports** en tasques complexes de la vida quotidiana.

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

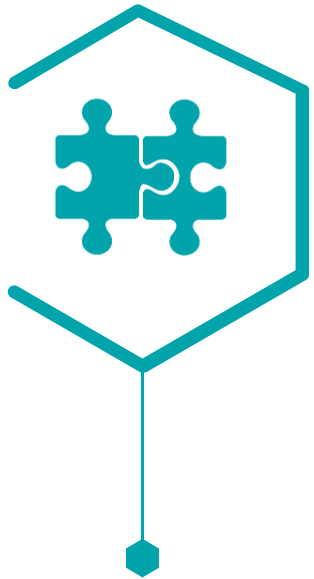
TRASTORN DE L'ESPECTRE AUTISTA

- El trastorn de l'espectre autista es caracteritza per la presència de deficiències en **comunicació** i **interacció social** i patrons restrictius i repetitius de comportament.
- La seva diferenciació implica detectar les característiques que només presenta l'alumnat amb TEA:
  - Evitació del **contacte ocular**.
  - Escassa intenció comunicativa i pobre joc simbòlic.
  - Incapacitat per a compensar les seues limitacions amb l'ús de gestos.
  - Forta resistència al canvi i **interessos circumscrips** i perseverants.

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

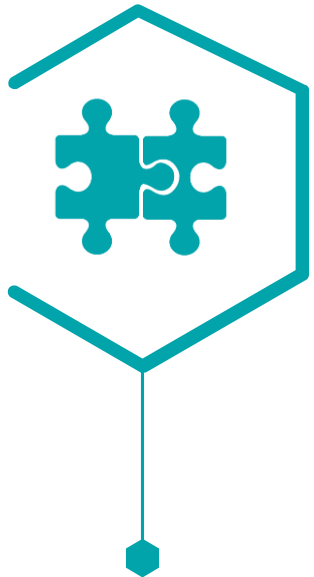
DEFICIÈNCIES AUDITIVES

- L'alumnat amb dèficits auditius no detectats i corregits pot manifestar patrons lingüístics semblants a l'alumnat amb trastorn del llenguatge.
- S'han de buscar **indicadors** d'alerta compatibles amb la presència de dèficits auditius:
  - Confondre **paraules similars** (p. ex., *pala* i *gala*).
  - No respondre a certs estímuls ambientals.
  - **Aïllament** i falta d'atenció a les explicacions.
  - Dificultat per a **comprendre** i recordar les instruccions.

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

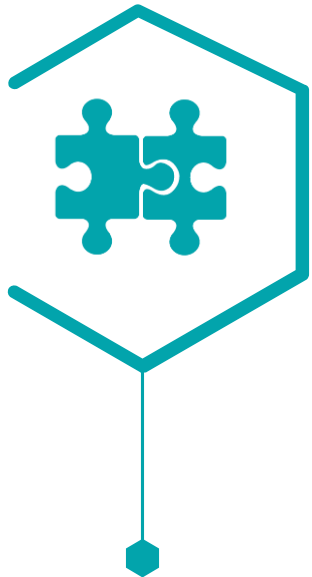
VARIACIONS NORMALS DEL LLENGUATGE

- Les **variacions lingüístiques** pròpies d'una regió o un context no han de ser considerades patològiques.
- Constitueixen variacions semàntiques, morfosintàctiques o pragmàtiques derivades de l'entorn **cultural**, regional i/o **ètnic**:
  - Vocabulari poc variat i circumscrit.
  - Errors morfosintàctics i gramaticals.
  - Regularitzacions.
- Aquesta distinció pot ser difícil abans dels 4 anys.

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

PRIVACIÓ SOCIOCULTURAL

- La privació cultural deriva d'una **absència** marcada d'**estimulació** durant les primeres fases del desenvolupament humà.
- La seua identificació implica indagar en el **context familiar**.
  - Estructura familiar.
  - Dinàmica i funcionament diaris.
  - Estils de criança i educatius.
  - Vincles afectius.

TRASTORN DEL DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE

EXEMPLE RESOLT

Lluïsa és una xiqueta de 5 anys i 5 mesos que presenta problemes expressius en l'àrea semàntica i morfosintàctica. Aquestes dificultats li estan causant, segons la seua mestra, problemes significatius en l'adquisició de les competències curriculars. L'avaluació realitzada per l'orientador escolar determina que l'àrea semàntica té una equivalència de 4 anys 2 mesos i la morfosintaxi, de 4 anys i 4 mesos. Durant l'exploració l'orientador també detecta problemes significatius en el comportament adaptatiu. Estan presents tots els indicadors de risc per a sospitar d'un trastorn del desenvolupament llenguatge?

TRASTORN DEL DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE

EXEMPLE RESOLT

INDICADOR	EXPLICACIÓ	ESTÀ PRESENT?
SIMPTOMATOLOGIA NUCLEAR	Segons la informació del cas, Lluïsa presenta dificultats a l'àrea semàntica i morfosintàctica expressiva.	Sí
DISCREPÀNCIA LINGÜÍSTICA	La discrepància entre l'edat cronològica i l'edat lingüística a l'àrea semàntica és de 15 mesos. La discrepància entre l'edat cronològica i l'edat lingüística a l'àrea morfosintàctica és de 13 mesos.	Sí
INTERFERÈNCIA ACADÈMICA I SOCIAL	Es menciona explícitament que aquestes dificultats lingüístiques estan causant problemes en l'adquisició de les competències curriculars.	Sí
INICI DELS SÍMPTOMES	Lluïsa és una xiqueta de 5 anys i 5 mesos. No es menciona l'existència d'un període previ sense dificultats lingüístiques. S'infereix que les dificultats expressives estan presents de l'inici de l'escolarització, encara que s'hagen detectat en el curs present.	Sí
EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS	No es menciona la presència de variacions normals del llenguatge o dificultats auditives. No obstant això, sí que es detecten problemes significatius en el comportament adaptatiu. Aquesta dificultat és idiosincràtica de l'alumnat amb discapacitat intel·lectual i exclou la presència d'un trastorn del desenvolupament del llenguatge.	No

TRASTORN DE LA FLUÏDESA D'INICI EN LA INFÀNCIA (DISFÈMIA)

SIMPTOMATOLOGIA NUCLEAR

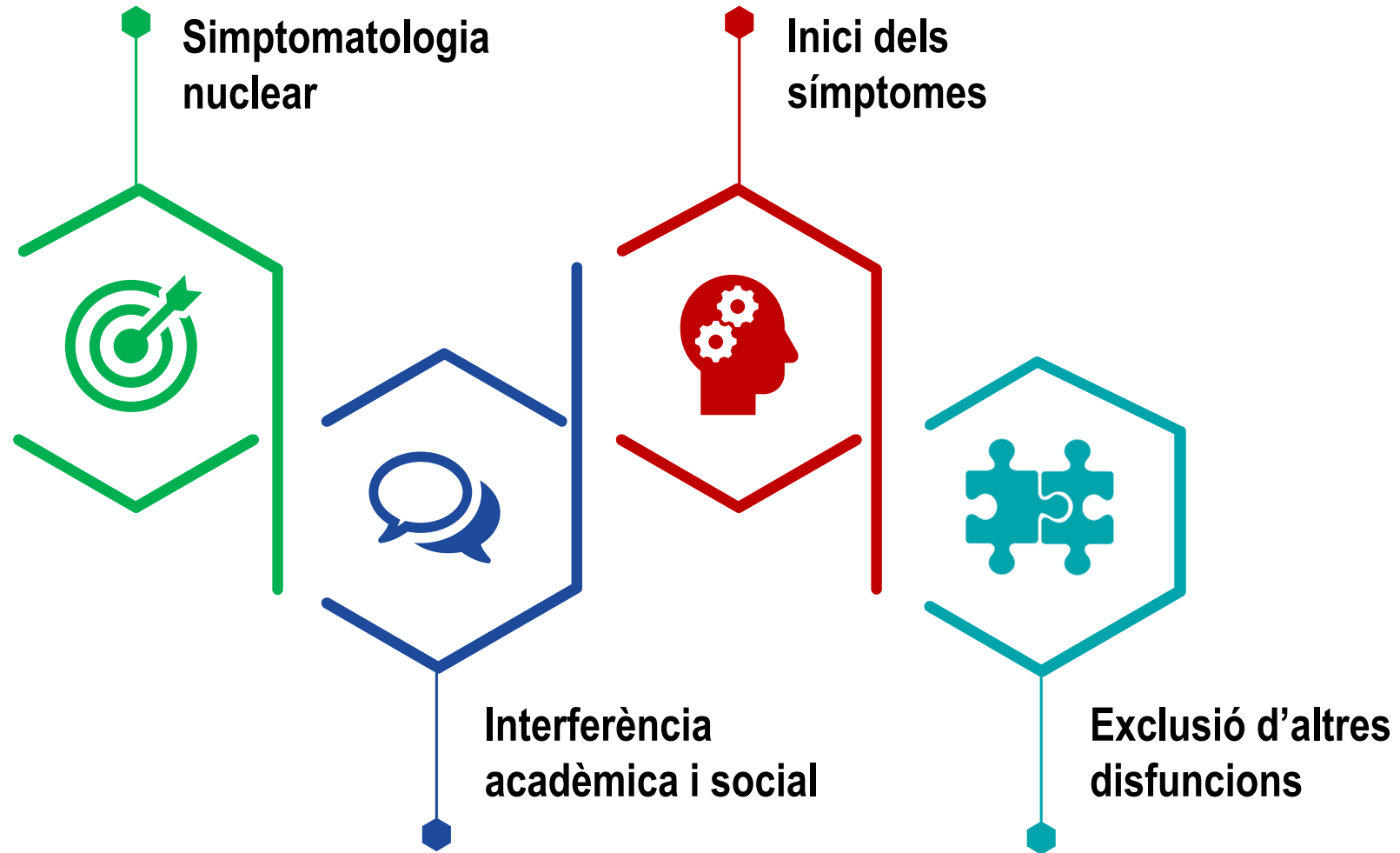
INTERFERÈNCIA ACADÈMICA I SOCIAL

INICI DEL SÍMPTOMES

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

TRASTORN DE LA FLUÏDESA D'INICI EN LA INFÀNCIA (DISFÈMIA)

INDICADORS DE RISC

SIMPTOMATOLOGIA NUCLEAR

ALTERACIONS DE LA FLUÏDESA (APA, 2022; OMS, 2022)

- Presència d'alteracions en la **fluïdesa** i l'**organització temporal** normal de la parla:
  - Són inadequades per a l'edat de l'individu.
  - No es corresponen amb les habilitats de llenguatge.
  - Persistents en el temps.
  - La seua transcendència varia en funció de la situació comunicativa.
- Es caracteritzen per l'aparició **freqüent** i **notable** d'almenys un dels símptomes nuclears que es descriuen a continuació.

SIMPTOMATOLOGIA NUCLEAR

ALTERACIONS DE LA FLUÏDESA (APA, 2022; OMS, 2022)

- Síntomes nuclears del trastorn de la fluïdesa d'inici en la infància són:

- Repetició de sons, síl·labes o **paraules monosil·làbiques**.
- **Prolongació** del so de consonants i de vocals.
- **Fragmentació** de paraules.
- Bloqueig de la producció audible o silencis.
- Ús excessiu de **circumloquis** o **interjeccions**.
- Paraules produïdes amb un excés de tensió física.
- Ràfegues breus i ràpides de discurs.

INTERFERÈNCIA ACADÈMICA I SOCIAL

INTERFERÈNCIA ACADÈMICA I SOCIAL (APA, 2022; OMS, 2022)

- Les alteracions en la fluïdesa i l'organització temporal provoquen:
  - Limitacions en la **comunicació eficaç**: presència de dificultats que impedeixen l'expressió correcta de les idees.
  - Limitacions en la **participació social**: ansietat en parlar i evitació de certes situacions comunicatives que poden causar un rebuig progressiu per part dels companys.
  - Interferència amb el **rendiment acadèmic**: dificultats per a dur a terme oralment les tasques proposades pel professorat.
- La presència d'una sola limitació és suficient encara que normalment les tres solen coexistir.

INICI DELS SÍMPTOMES

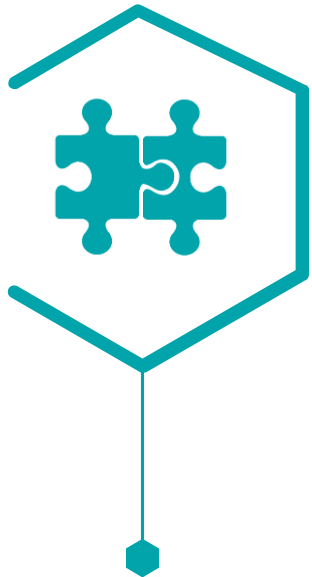
INICI DELS SÍMPTOMES (ASHA, 2020; APA, 2022; OMS, 2022)

- L'inici dels símptomes es produeix a les **primeres fases** del període de desenvolupament :
  - No s'estableix una edat concreta.
  - L'alumne presenta les alteracions des de l'inici de l'escolarització.
  - No hi ha un període previ sense aquestes dificultats.
- Els casos d'inici durant l'adulthood no constitueixen un trastorn del neurodesenvolupament.

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

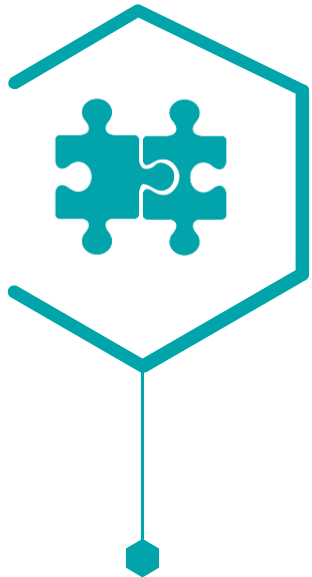
DISFUNCIONS AMB SÍMPTOMES SEMBLANTS (APA, 2022; OMS, 2022)

- Les alteracions en la fluïdesa i l'organització temporal són una **condició necessària** però **no suficient**.
- La sospita d'un trastorn de la fluïdesa d'inici en la infància només pot realitzar-se si **descartem** que les dificultats detectades no estan originades per:
  - Disfluències normals de la parla.
  - Efectes secundaris d'una medicació.
  - Trastorn de La Tourette.
  - Disfluències d'inici en l'adulthood.

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

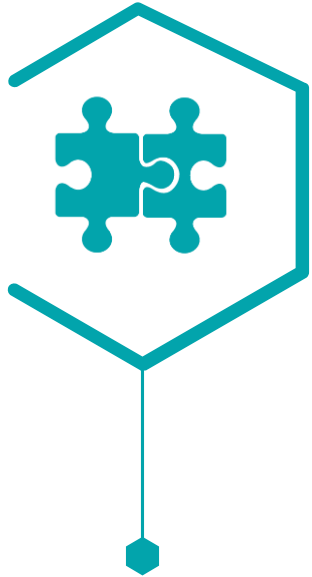
DISFLUËNCIES NORMALS DE LA PARLA

- Hi ha algunes **disfluències normals** que apareixen durant el període de desenvolupament del llenguatge i s'esdevenen davant de situacions d'alta complexitat, cansament o nerviosisme.
  - **VACIL·LACIONS:** «doncs... doncs això és un elefant».
  - **REPETICIONS DE PARAULES O FRASES:** «papa, papa mira» o «per a jugar, per a jugar».
  - **REFORMULACIONS:** «juguem a metges... noooo... mirem una pel·lícula».
  - **INTERJECCIONS:** «eh, um, eh... preferisc sopa».
  - **CROSSES:** «és un joc... vull dir una cosa... vull dir un joguet».

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

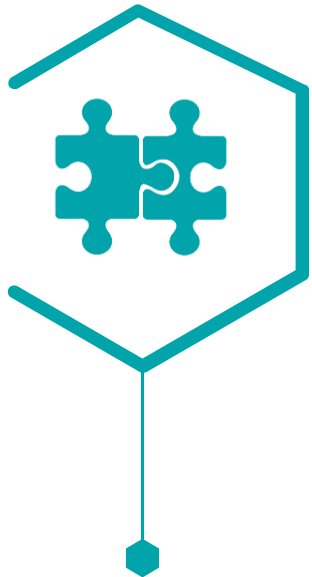
EFACTES SECUNDARIS D'UNA MEDICACIÓ

- Les difluències poden ocórrer com a efecte secundari d'una **medicació**.
- Aquestes alteracions en la fluïdesa apareixen de manera brusca i sobtada coincidint amb la prescripció de la medicació.
  - Cal analitzar si l'**inici** de les disfluències és previ a la prescripció de la medicació.
  - Cal entrevistar-se amb la família per a conèixer l'estat de salut de l'alumne/a i l'existència de **malalties** significatives.

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

TRASTORN DE LA TOURETTE

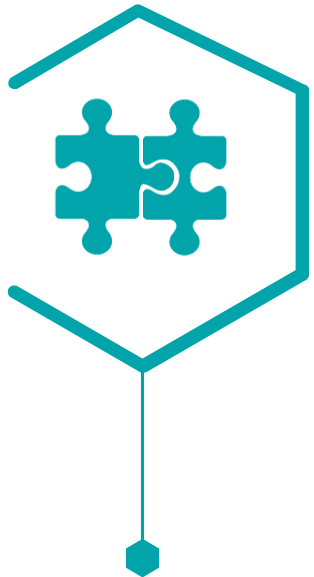

- El trastorn de La Tourette es caracteritza per la presència de **vocalitzacions** o **moviment** sobtats, ràpids, recurrents i no rítmics.
- Els tics vocàlics i les vocalitzacions repetitives d'aquest trastorn poden ser distingits del trastorn de la fluïdesa d'inici en la infància analitzant:
  - La **naturalesa** de la parla.
  - El **ritme** de la parla.

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

DISFLUÈNCIES D'INICI EN L'ADULTESA

- Hi ha algunes disfluències que apareixen durant l'**adolescència** o després.
- No es tracta d'un trastorn del neurodesenvolupament, sinó d'una disfluència d'inici en l'adultesa.
- Les disfluències d'inici en l'adultesa s'associen a **danys neurològics** específics i a diverses **afeccions mèdiques** i trastorns mentals.

TRASTORN DE LA FLUÏDESA D'INICI EN LA INFÀNCIA (DISFÈMIA)

EXEMPLE RESOLT

Paula és una xiqueta de 6 anys i 2 mesos que presenta alguns problemes de fluïdesa atípics. Concretament, la seua professora ha detectat, des de l'inici del curs, la presència d'algunes repeticions de síl·labes i paraules, fragmentacions i bloquejos. Aquestes dificultats li estan causant limitacions la comunicació eficaç i la participació social, ja que evita certes situacions comunicatives. La mare verbalitza, durant una sessió de tutoria, que des de l'inici dels curs Paula està prenent una medicació amb forts efectes secundaris sobre les habilitats motrius i sensorials. Estan presents tots els indicadors de risc per a la sospita d'un trastorn de la fluïdesa d'inici en la infància?

TRASTORN DE LA FLUÏDESA D'INICI EN LA INFÀNCIA (DISFÈMIA)

EXEMPLE RESOLT

INDICADOR	EXPLICACIÓ	ESTÀ PRESENT?
SIMPTOMATOLOGIA NUCLEAR	Segons la informació del cas, Paula presenta algunes disfluències atípiques característiques d'aquest trastorn, concretament: repeticions de síl·labes i paraules, fragmentacions i bloquejos.	Sí
INTERFERÈNCIA ACADÈMICA I SOCIAL	Es menciona explícitament que les disfluències estan causant limitacions en la comunicació eficaç i la participació social, ja que Paula està començant a evitar algunes situacions comunicatives.	Sí
INICI DELS SÍMPTOMES	Paula és una xiqueta de 6 anys i 2 mesos. La docent refereix explícitament que les disfluències estan presents des de l'inici del curs, per tant, s'infereix que no hi ha hagut un període previ en el qual Paula haja sigut capaç d'expressar-se correctament. Possiblement s'han detectat ara perquè abans es pensava que eren disfluències típiques.	Sí
EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS	Es descarta que les disfluències de Paula siguin normatives atès que la seua professora menciona, explícitament, que són atípiques. Durant la fase d'entrevista es descobreix que Paula està prenent una medicació amb forts efectes secundaris sobre les habilitats motrius que afecten la capacitat per a tindre una bona fluència.	No

MUTISME SELECTIU

SIMPTOMATOLOGIA NUCLEAR

INTERFERÈNCIA ACADÈMICA I SOCIAL

DURACIÓ

COMPETÈNCIA LINGÜÍSTICA

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

MUTISME SELECTIU

INDICADORS DE RISC

SIMPTOMATOLOGIA NUCLEAR

SELECTIVITAT DE LA PARLA (APA, 2022; OMS, 2022)

- **Fracàs constant** per a **parlar** en situacions socials específiques en les quals s'espera que el xiquet o la xiqueta s'expressi amb normalitat.
- Hi ha una adequada competència lingüística.
  - A l'**escola** o amb amics i familiars de segon grau:
    - No s'inicia **diàleg** ni es **respon** recíprocament.
    - Ús de mitjans **no verbals** (p. ex., senyals, grunyits, etc.).
  - En presència de familiars immediats (p. ex., pare o mare):
    - Es parla amb total normalitat.

INTERFERÈNCIA ACADÈMICA I SOCIAL

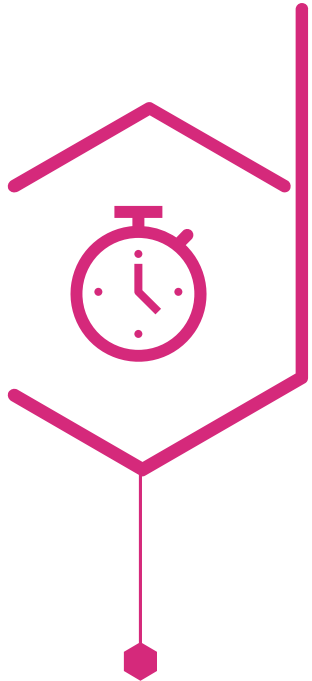
INTERFERÈNCIA ACADÈMICA I SOCIAL (APA, 2022; OMS, 2022)

- La selectivitat constant en la parla provoca:
  - Interferència en l'**assoliment acadèmic**: el professorat pot no ser capaç d'avaluar correctament algunes habilitats de l'alumne/a.
  - Limitacions en la **comunicació social**: impedeix la participació en activitats i jocs que requereixen llenguatge oral.
- La presència d'una sola limitació és suficient encara que normalment les dues solen coexistir.

DURACIÓ

DURACIÓ (APA, 2022; OMS, 2022)

- La selectivitat en la parla té una duració mínima d'**un mes**:
  - No es considera el **primer mes** d'escola perquè hi ha un procés d'adaptació durant el qual pot no parlar-se amb normalitat.
  - En el primer curs d'Educació Infantil la duració mínima pot ser menys rígida i ampliar-se a tot el **primer trimestre**.

COMPETÈNCIA LINGÜÍSTICA

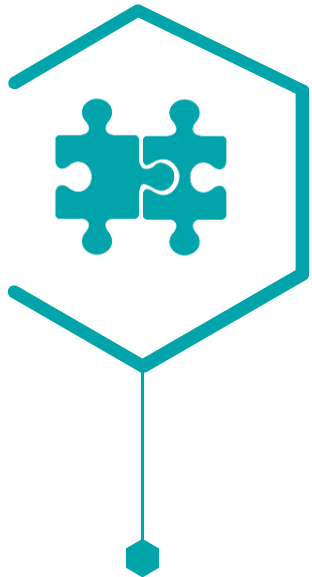
CONEXEMENTS LINGÜÍSTICS (APA, 2022; OMS, 2022)

- La selectivitat en la parla no es pot atribuir a:
  - La falta de **coneixement** de la llengua.
  - La **incomoditat** amb la llengua parlada.
- En xiquets/es **migrants** amb una llengua materna diferent, només es donarà mutisme selectiu si:
  - Es té una comprensió correcta de la nova llengua.
  - Persisteix la negativa a parlar.

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

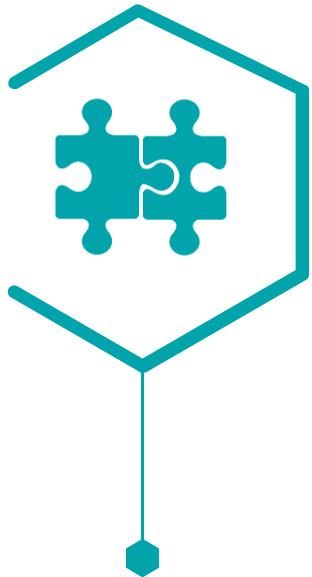
TRASTORNS AMB SÍMPTOMES SEMBLANTS (APA, 2022; OMS, 2022)

- La presència d'una selectivitat sistemàtica en la parla és una **condició necessària** però **no suficient**.
- La sospita d'un mutisme selectiu només pot realitzar-se si **descartem** que el fracàs constant per a parlar no està originat per:
  - Trastorn de l'espectre autista (TEA).
  - Discapacitat intel·lectual.
  - Mutisme transitori en xiquets xicotets com a part de l'ansietat per separació.
  - Esquizofrènia o altres trastorns psicòtics.

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

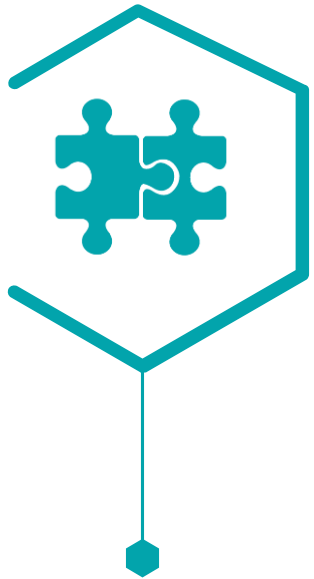
TRASTORN DE L'ESPECTRE AUTISTA

- El trastorn de l'espectre autista es caracteritza per la presència de deficiències en la **comunicació** i la **interacció social** i patrons restrictius i repetitius de comportament.
- Aquestes persones poden experimentar problemes en la comunicació social i ser incapaces de parlar adequadament en situacions socials.
- La seva diferenciació implica analitzar si l'alumne/a té una bona capacitat per a parlar en algunes **situacions socials** (p. ex., a casa o amb familiars pròxims).

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

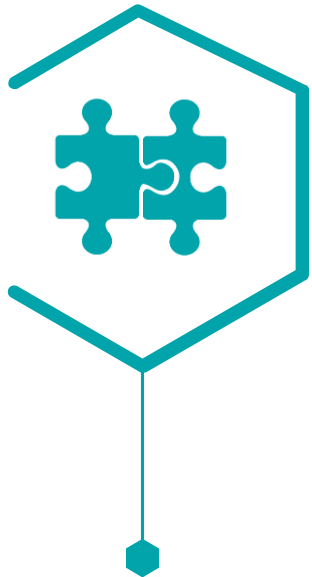
DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL

- La discapacitat intel·lectual es caracteritza per la presència de deficiències en el **funcionament intel·lectual** i en la **conducta adaptativa**.
- Aquestes persones poden experimentar problemes en la comunicació social i ser incapaces de parlar adequadament en situacions socials.
- La seva diferenciació implica analitzar si l'alumne/a té una bona capacitat per a parlar en algunes **situacions socials** (p. ex., a casa o amb familiars pròxims).

EXCLUSIÓ D'ALTRES DISFUNCIONS

MUTISME TRANSITORI EN XIQUETS COM A PART DE L'ANSIETAT PER SEPARACIÓ

- El trastorn d'ansietat per separació es caracteritza per una **por** o **ansietat** excessives per la separació de determinades figures d'aferrament.
- La seva diferenciació implica detectar les característiques que només presenta l'alumnat amb ansietat per separació.
  - **Reticència** a anar a l'escola.
  - **Por** excessiva a estar sol.
  - **Pensaments** de perill que li podrien ocórrer a la figura d'aferrament.
  - **Síntomes físics** (p. ex., mal de cap, mal de panxa, nàusees, vòmits, etc.).

REFERÈNCIES

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- American Psychiatric Association (2022). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition, Text Revision (DSM-5-TR)*. American Psychiatric Association.
- American Speech-Language-Hearing Association (2020). Childhood Fluency Disorders. Recuperat de <https://www.asha.org/Practice-Portal/Clinical-Topics/Childhood-Fluency-Disorders>
- Gallego, J. L. (2019). *Nuevo manual de logopedia escolar*. Ediciones Aljibre.
- Organización Mundial de la Salud (2022). *CIE-11 para las estadísticas de mortalidad y morbilidad*. Recuperat de <https://icd.who.int/browse11/l-m/es>